Всеукраїнська громадська організація
„Коаліція захисту прав осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень”

Свідоцтво Міністерства юстиції України про реєстрацію об’єднання громадян № 2069 від 31 березня 2004 року
Ідентифікаційний код 26521104
Тел. 067-659-29-36, 468-86-85, 04114, м. Київ, вул. Вишгородська, 50-Б, офіс 77
електронна пошта: vgo.coalition@gmail.com

Вих. № 24 від «23» лютого 2022 р.

Урядовій уповноваженій
з прав осіб з інвалідністю
БАРАНЦОВІЙ Т.В.

Шановна Тетяно Вікторівно!

Просимо ініціювати прийняття Кабінетом Міністрів України нормативного акту про порядок реалізації прав осіб з інвалідністю, гарантованих статтями 10 та 11 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю.

При цьому наголошуємо, що особи з інвалідністю внаслідок інтелектуальних та психосоціальних порушень є найбільш вразливою категорією серед українців з інвалідністю - за висновком Місії ООН в Україні з прав людини, що міститься в Аналітичній доповіді про інвалідність від 13 грудня 2021 року (доступно з https://ukraine.un.org/uk/165090-analitychna-dovidka-oon-pro-invalidnist), :

"Особи з інтелектуальними та психосоціальними формами інвалідності залишаються найбільш уразливою та залишеною осторонь категорією серед осіб з інвалідністю в Україні. Причиною цього є поміщення їх на систематичній основі до закладів інституційного догляду, їх стигматизація, відсутність гарантій захисту в спеціалізованих установах, де продовжують документуватися випадки катувань та неналежного поводження. Така ситуація обумовлена поширеною практикою позбавлення таких осіб дієздатності, що означає порушення їхніх прав на рівність перед законом та посилює інші наявні бар’єри щодо реалізації громадянських прав, а також права на освіту, роботу та незалежне життя. Ще до пандемії існував мізерний обсяг спеціалізованих послуг з охорони психічного здоров’я та психосоціальної підтримки для задоволення потреб осіб з інтелектуальними та психосоціальними формами інвалідності, а також осіб, які за ними доглядають. Незначна кількість програм, що існували, була скасована через COVID-19 або припинена внаслідок нещодавньої реформи у сфері охорони здоров’я".

Відтак, у майбутньому підзаконному акті просимо врахувати пропозиції ВГО “Коаліція” щодо заходів із безпеки українців з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень (див. Додаток 1).

З повагою,

Виконавча директорка Юлія КЛЕПЕЦЬ

Додаток 1

До листа Урядовій уповноваженій з прав осіб з інвалідністю Т. Баранцовій

Пропозиції ВГО “Коаліція”

до підзаконного акту щодо порядку реалізації прав, гарантованих особам з інвалідністю за статтями 10 та 11 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю у зв’язку з підвищеним ризиком воєнних дій

Блок 1. Задоволення вітальних потреб (безпека, фізіологічні потреби):

1.1. У зв’язку з труднощами в усвідомленні небезпеки та низькій здатності підготуватися до попередження ризиків організувати забезпечення усіх осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних і психічних порушень триденними харчовими наборами через спеціально створені спеціальні пункти у кожному адміністративному районі;

1.2. Організувати доставку безкоштовних триденних харчових наборів та запасу води по домівках осіб, які нездатні дістатися пунктів надання допомоги (особи з інвалідністю І групи підгрупи А, сім’ї, де дві або більше осіб залежних від сторонньої допомоги, сім’ї, де пристаріла мати (старша 60 років) доглядає повнолітню особу з психічними розладами чи інтелектуальними порушеннями тощо);

1.3. Організувати доступ до сховищ та забезпечити триденні запаси харчів та води у закладах стаціонарного догляду психічно хворих осіб та осіб з інтелектуальною інвалідністю;

1.4. Створити у кожному районі інформаційно-ресурсні центри невідкладної соціальної допомоги для громадян з психіатричними діагнозами, укомплектованих персоналом з відповідним досвідом і кваліфікацією, які мають навички комунікації, зокрема, використання простої мови. На додаток до функцій вирішення невідкладних питань спрямування для отримання психіатричних послуг, забезпечення догляду особи, залежної від сторонньої допомоги у випадку смерті чи хвороби доглядача, орієнтування законних представників стосовно джерел допомоги і переспрямування до партнерських організацій, наділити інформаційно ресурсні центри повноваженнями координації волонтерської діяльності громадян на користь осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних та психічних порушень.

1.5. Забезпечити місячні запаси води і продуктів тривалого зберігання на випадок затяжного перебігу воєнного конфлікту, забезпечити доступ до цих запасів для

осіб, які не здатні усвідомлювати ризики і потурбуватися про себе самостійно через психічні розлади чи інтелектуальні порушення.

Блок 2. Охорона психічного здоров'я:

2.1. забезпечити двомісячний запас ліків для громадян, які постійно отримують лікування з приводу епілепсії, психічних та поведінкових розладів;

2.2. забезпечити безперебійний прийом чергових психіатрів у психоневрологічних диспансерах у разі воєнних дій;

2.3. запровадити режим надзвичайних дій для невідкладної психіатричної допомоги (госпіталізація осіб, які перебуваю на психіатричному обліку у разі смерті чи хвороби доглядальника, безумовна госпіталізація осіб з психічними чи поведінковими розладами, про перебування без догляду яких повідомили сторонні особи), залучивши для сприяння місцеві підрозділи внутрішніх справ;

2.4. запровадити на період ситуації підвищеного ризику спрощену систему продовження терміну інвалідності та отримання індивідуальної програми реабілітації для людей з інтелектуальними та психічними порушеннями психіатричними МСЕК.

Блок 3. Соціальний захист:

3.1. запровадити систему невідкладного призначення опікуна, доглядальника чи законного представника особи з інвалідністю внаслідок психічного чи інтелектуального порушення з числа осіб, вказаних у попередній пожиттєвій заяві чинного опікуна чи доглядальника (особи, яка мешкає спільно та отримує допомогу по догляду за психічно хворою особою), або законного представника (за статтею154 Сімейного кодексу України), поданого до місцевого органу опіки або місцевого органу соціального захисту населення на випадок його/її смерті або тяжкої хвороби із передачею усіх повноважень, у тому числі, щодо отримання державної допомоги по інвалідності та інших виплат, належних особі з інтелектуальними чи психічними порушеннями;

3.2. перевіряти усі повідомлення щодо залишення бездоглядною особи з інтелектуальними чи психічними порушеннями, яка ймовірно не здатна усвідомлювати своїх дій та керувати ними, у випадку відсутності опікунів, батьків, законних представників, доглядальників, у разі встановленого факту смерті чи тяжкої хвороби особи, яка здійснює догляд, терміново вжити заходів для поміщення бездоглядної особи у замісну (фостерну) сім'ю з наданням права останній представляти інтереси особи, зокрема, отримувати усі види державної допомоги по інвалідності та інші виплати, належні бездоглядній особі;

3.3. запровадити спрощену процедури поміщення до психоневрологічних інтернатів або комунальних установ стаціонарного догляду осіб з психічними та інтелектуальними порушеннями, які опинилися без догляду, за поданням органів опіки, закладів соціального захисту, реабілітаційних установ, громадських організацій; доручити інтернатним установам спонукати батьків та близьких для мешканців громадян виконувати волонтерську діяльність на користь мешканців;

3.4. створити на базі місцевих органів соціального захисту реєстри осіб, які мешкають у територіальній громаді, які через психічний розлад чи інтелектуальні порушення не

здатні усвідомлювати ризики і потребують регулярного контролю щодо безпеки життєдіяльності, організувати регулярний моніторинг їх стану та життєдіяльності;

Блок 4. Інформування:

4.1. централізоване інформування про маршрути безпеки простою мовою (спеціально створеною телефонною лінією);

4.2. створення окремих сторінок на офіційних сайтах з дублюванням усіх повідомлень щодо безпекових питань у форматі легкого читання;

4.3. розроблення, друк, поширення та оприлюднення у місцях масового скупчення людей друкованих інформаційних повідомлень з безпекових питань у форматі легкого читання.

Блок 5. Безпека у сфері освіти:

5.1. Організувати забезпечення сховищ, триденного запасу води та харчування для допоміжних шкіл-інтернатів та НРЦ для дітей з порушеннями інтелекту;

5.2. Організувати забезпечення триденного запасу води та харчування для приватних навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями;

5.3. Організувати розроблення, друк, поширення інформації у форматі легкого читання з безпекових питань, запровадження навчальних заходів (тренінгів, офлайн та онлайн навчальних курсів) з питань безпеки з застосуванням простої мови у закладах спеціальної та інклюзивної освіти для учнів з інтелектуальними порушеннями.